

**VIHTI
TALOUSARVIO 2024 JA
TALOUSSUUNNITELMA
2025-2026**

Hyvinvointilautakunta

3.5 Hyvinvointilautakunta

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	281 290	201 705	259 305	242 100					
MYYNTITUOTOT	65 132	51 705	52 205	58 100					
MAKSUTUOTOT	3 160	4 000	6 100	6 000					
TUET JA AVUSTUKSET	187 229	116 000	171 000	148 000					
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 769	30 000	30 000	30 000					
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN									
TOIMINTAKULUT	-3 698 952	-3 842 338	-3 910 880	-4 142 654					
HENKILÖSTÖKULUT	-1 499 040	-1 510 540	-1 583 831	-1 667 085					
PALKAT JA PALKKIOT	-1 184 277	-1 218 148	-1 280 065	-1 346 996					
HENKILÖSIVUKULUT	-314 763	-292 392	-303 766	-320 089					
PALVELUJEN OSTOT	-495 829	-586 242	-587 242	-601 265					
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-285 364	-268 270	-273 770	-274 270					
AVUSTUKSET	-176 900	-180 000	-180 000	-180 000					
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 241 819	-1 297 286	-1 286 037	-1 420 034					
TOIMINTAKATE	-3 417 663	-3 640 633	-3 651 575	-3 900 554					

(ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	KEHYS 2024	LTK 2024	KH 2024	TA 2024
TOIMINTATUOTOT	280 417	201 705	259 305	246 705	242 100		
TOIMINTAKULUT	-2 418 496	-2 513 179	-2 581 721	-2 737 134	-2 684 422		
TOIMINTAKATE	-2 138 079	-2 311 474	-2 322 416	-2 490 429	-2 442 322		

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointilautakunnan alainen toimintakate on talousarvioesityksessä: ulkoinen ja sisäinen -3 900 554 €. Ulkoinen kehys on -2 490 429 € ja talousarvioesitys -2 442 322 €, alitus kehykseen nähden 48 107 €. Käsitellyssä huomioitavaa on, että mahdollinen palkkojen järjestelyvaran tarkistus tehdään kunnanjohtajan käsittelyvaiheessa.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tuottavat sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Hyvinvointilautakunta vastaa kirjasto- ja kulttuuritoimen sekä hyvinvointi- ja nuorisopalvelujen tulosalueesta. Kirjasto- kulttuuri- ja museotoimen ja nuorisopalvelujen sekä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen tulosalueet ovat osa sivistys- ja hyvinvointipalvelua.

Hyvinvointipalvelut sisältävät lakisääteisen hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen sekä Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön toiminnot. Hyvinvointipalveluilla on merkittävä rooli olla edistämässä paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja lapsen oikeuksien toteutumista. Yksi merkittävä hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen tehtäväalue on yhdyspinnan rakentaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa.

Lautakunnan strategiset tavoitteet

Lautakunnan alaisten toimintojen strategisena tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja saavutettavia lähipalveluja kaikille kuntalaisille lisäten kuntalaisten tyytyväisyyttä omaa kotikuntaansa kohtaan.

Nuorisopalvelut tuottavat kasvua ja kehitystä tukevia, osallisuuden kokemuksen mahdollistavia ja hyvinvointia kasvattavia palveluja vihtiläisille nuorille. Vuoden 2024 strateginen painopiste on lisätä kuntalaisten tyytyväisyyttä omaa kotikuntaansa kohtaan kehittämällä nuorille suunnattujen palvelujen

saavutettavuutta. Painopiste on jatkumoa edeltävälle vuodelle. Strategisia tekoja ovat mm. koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sekä liikkuvan nuorisotyön kehittäminen.

Hyvinvointipalveluissa pääpaino on kuntatasoisen lakisääteisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtaminen ja koordinointi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaiken kunnan palvelutuotannon läpileikkaava teema, jonka avulla palvelutuotantoa voidaan ohjata ja kohdentaa entistä paremmin kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä edistävään suuntaan. Monialainen, onnistunut hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja hyvinvoinnin edistämistyön resursointia.

Hyvinvointipalveluiden vastuualueeseen kuuluvat mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön sekä Lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinointi sekä yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä muiden paikallisten, alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa. Tällä hetkellä määräaikaisen hyvinvointikoordinaattorin työpanos on jakautunut hyte -koordinointiin (50%), ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinointiin (25%) ja Lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinointiin (25%). Hyvinvointipalveluihin esitetään vuodelle 2024 100% hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijan palkkavarausta. Samalla esitetään, että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijan tehtävä perustetaan vakituisena. Nimikkeenmuutosta hyvinvointikoordinaattorista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijaksi esitetään tehtävän laajuuden ja vaativuuden vuoksi. Tehtävä sisältää mm. kansallista kehittämistyötä yhdyspinnoilla.

Kunnille otettiin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen jälkeen. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Kuntastrategian mukaisina tavoitteina hyvinvointilautakunnan tavoitteet linkittyvät juuri HYTE -kertoimeen.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut tuottaa kunnan strategian mukaisesti hyvinvointipalveluja vihtiläisille, tarjoaa pääsyn monipuolisiin kulttuurisisältöihin ja -tapahtumiin ja edistää laaja-alaisesti yhteisöllisyyttä. Toimivan sisäisen ja ulkoisen yhteistyön avulla vuonna 2024 vakiinnutetaan laaja kulttuurikasvatussuunnitelma, joka tuo kulttuurikokemukset osaksi jokaisen lapsen arkea. Vihdin museo on aloittanut täysimittaisen toiminnan uusissa tiloissa ja Kirkkoniemen kulttuurikeskustoiminta käynnistyy laajasti vuonna 2024. Kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tapahtumatuotanto näkyy ja kuuluu. Toimialan pedagoginen koulutustoiminta jatkuu ja kehittyy aktiivisen kirjastotyön, sekä taide- ja museotoiminnan saralla. Digitalisaatio ja tilojen käyttömahdollisuuksien avaaminen näkyvät erityisesti kirjastoaineiston, e-kirjaston ja omatoimikirjastotoiminnan markkinoinnissa.

HYVINVOIVAT VIHTILÄISET

Kuntalaislähtöisyys näkyy kaikessa toiminnassamme. Yhdessä yritysten ja kolmannen sektorin kanssa luomme edellytykset hyvinvoinnille ja turvatulle elämälle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa on mutkatonta. Tuemme lapsiperheiden hyvinvointia tarjoamalla laadukkaat koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut hyvinvoivissa kiinteistöissä ja luonnonläheisissä miljöissä. Uudet rakennetut koulut takaavat nykyiselle kouluverkostolle monipuoliset ja nykyaikaiset puitteet kymmeniksi vuosiksi. Vihti on aktiivisen ihmisen koti. Tarjoamme modernit liikuntapaikat ja mahdollistamme liikkumisen lähiluonnossa. Kannustamme vihtiläisiä aktiiviseen elämäntapaan sekä terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimiseen. Monipuoliset taide- ja kulttuuripalvelut tukevat kunnan elinvoimaisuutta ja kuntalaisten hyvinvointia.

Kuntatason tavoite	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Mittari	Vastuutaho	Jatkotoimet v. 2024-2025	
Tyytyväisyyden lisääntyminen asuinkuntana	Nuorille suunnatun toiminnan saavutettavuuden parantaminen	1. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyöt toteutetaan säännöllisesti kaikilla yläkouluilla ja oppilaitoksissa.	Kuntapalvelukysely, kuntalaisten tyytyväisyys	Hyvinvointilautakunta	Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön sekä paikkariippumattoman liikkuvan nuorisotyön kehittämistä jatketaan ja työmuodoille luodaan rakenteet	
	Kulttuuripalvelujen laadun ja saavutettavuuden parantaminen	2. Paikkariippumaton ja liikkuva nuorisotyö mahdollistetaan Nuorten Vihti -autolla				
Lapsiystävällinen kuntatunnustuksen saaminen	Nykytilankartoituksen pohjalta luotavan toimintasuunnitelman toteuttaminen	Uuden museon täysimittaisen näyttelytoiminnan ja Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen toiminnan käynnistyminen.	Edetään UNICEF:n luoman rakenteen pohjalta	UNICEF:n kanssa käytävät viralliset seurantatapaamiset	Hyvinvointilautakunta	Kehittämistyö etenee ensimmäisen lapsiystävällisen kuntatunnustuksen saamiseen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (TEA-viisari)	Kulttuurikasvatussuunnitelman käynnistyminen.	Kulttuuripalvelujen koordinoiman kulttuurikasvatussuunnitelman toiminnan käynnistyminen.	Kulttuurikasvatussuunnitelma	Hyvinvointilautakunta,	Hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE-kerroin)	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuden raportointi	Liikunta-aktiivisuuden seurantatieto tulee raportoida luottamushenkilöille päätöksenteon pohjaksi, esim. hyvinvointiraportti.	Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa	Hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta		
	Seurojen, yhdistysten ja kunnan yhteiskokous	Kunta koordinoi esim. liikuntafoorumien tai järjestötreffien järjestämisen, johon kutsutaan esim. sote-yhdistyksiä, nuorisöjärjestöjä,	Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	Hyvinvointilautakunta, elinvoimalautakunta		

	asukasyhdistyksiä, ikäihmisten yhdistyksiä jne.
--	---

HELSINGIN SEUDUN KASVUKUNTA

Vihti on kasvava kehyskunta, joka kytkeytyy vahvasti Helsingin seudun kehitykseen. Turun tunnin juna on tärkein kasvuinvestointimme. Vuoteen 2025 loppuun mennessä Vihti on koti vähintään 30 000 ihmiselle. Toivotamme uudet asukkaat tervetulleeksi niin taajaman palveluiden äärelle kuin maaseudun rauhaan. Kaavoitamme uusia asuinalueita taajamiin ja kylien rakentamista helpotetaan. Teemme tehokkaita ratkaisuja asuntotuotannossa ja maankäytössä, kaavoittaen koteja kaikille. Lisäksi helpotamme hajarakentamista purkamalla lainsäädännön ylittävää sääntelyä.

Kuntatason tavoite	Toimenpide	Toimenpiteen kuvaus	Mittari	Vastuutaho	Jatkotoimet v. 2024-2025
Kuntien välinen nettomuutto on ja positiivinen strategiakaudella	Hyvinvoinnin edistämisen yhdyspintatyön johtaminen	Asiakkaan/asukkaan näkökulmasta on tärkeintä, että hän saa parhaimman mahdollisen palvelun sen järjestäjästä riippumatta. Hyvin toimivat yhdyspinnat takaavat sujuvat palvelut.	Päätösten ennakkovaikutusten arviointi yhdyspintaan liittyvissä asioissa.	hyvinvointilautakunta	Kunnan on otettava päätöksenteossaan huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä keskenään ja hyvinvointialueen palveluiden kanssa.

Merkittävät talouden ja toiminnan onnistumiseen kohdistuvat riskit

Riskin kuvaus	Riskin hallinta	Riskin toteutumisen seuranta
Kuntatalouden tilanne	Talouden tasapainottaminen	Talouden seuranta, palveluiden tavoitettavuus ja seuranta
Palvelutason heikentyminen, hyvinvointialueen muodostuminen	Ennaltaehkäisevien ei lakisääteisten palveluiden tarjonta, verkostomaisen	Korjaavien palveluiden määrän kehittyminen

	työotteen lisääntyminen	
--	-------------------------	--

Investoinnit

HYVINVOINTILAUTAKU NTA

KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUIDE N TULOSALUE

		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Muu irtain omaisuus	MENOT	-59 235	-55 000	-12 000	0	-500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-59 235	-55 000	-12 000	0	-500 000	0	0	0
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	-84 249	-200 000	-100 000	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-84 249	-200 000	-100 000	0	0	0	0	0

HYVINVOINTI- JA NUORISOPALVELUN TULOSALUE

		TP 2022	MTA 2023	LTK 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Ensikertainen kalustaminen	MENOT	0	-40 000	0	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-40 000	0	0	0	0	0	0
HYVINVOINTILAUTAKUNTA YHTEENSÄ	MENOT	-143 484	-295 000	-112 000	0	-500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-143 484	-295 000	-112 000	0	-500 000	0	0	0

Irtain omaisuus

Kirjasto

Vuosi 2024

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjaston päivittäminen, 12 000 €

Kirkonkylän kirjaston omatoimikirjastojärjestelmä vaatii päivittämisen uuteen tekniikkaan. Hankitaan toimittajan uusittu järjestelmä ja mahdollisia kalusteita.

Vuosi 2025

Uuden kirjastoauton hankinta, 500 000 €

Ensikertainen kalustaminen

Kulttuuri

Vuosi 2024

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen ensikertainen kalustaminen ja av-tekniikka, 100 000 €

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen remontointi tapahtuu loppuvuonna 2023. Av-tekniikka ja kalustaminen jää vuodelle 2024.

Uudet vakanssit ja nimikemuutokset

Palvelualue/ tuloalue	Nimike	Virka/toi mi	Vak./ määräaik. mille ajalle	Alkamis- pvä	Kustannu s/ vuosi	Vakanssin perustelut
Nuorisopalvelut	Nuoriso- ohjaaja	Toimi	Vakinaine n	1.1.202 4	40 000	Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä on laajennettu viime vuosina merkittävästi. Vakanssin perusteena on saada koulu- ja oppilaitosnuorisotyön koordinointi kunnan omaksi toiminnoksi määräaikaisen ja jatkuvuudeltaan epävarman hanketoiminnan sijaan. Lisäksi Nuorten Vihti -matkailuauton käyttöönotto tuo Vihtiin kolmannen, liikkuvan nuorisotilan, joka lisää palvelutarjontaa.

Hyvinvointipalvelut	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntija	Toimi	Vakituinen	1.1.2024		Vuoden 2023 talousarviossa määräaikaiseksi perustetun hyvinvointikoordinaattorin nimikemuutos sekä vakinaistaminen. Ei kustannusvaikutuksia vuoteen 2023 verrattuna.
---------------------	--	-------	------------	----------	--	--

3.5.1 Hyvinvointi- ja nuorisopalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	177 903	128 205	185 305	173 600					
TOIMINTAKULUT	-806 717	-869 374	-928 553	-1 058 977					
TOIMINTAKATE	-628 814	-741 169	-743 248	-885 377					

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kunta vastaa kuntalain § 1 ja lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä § 6 mukaan asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Kunnan on strategisessa suunnittelussa asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Lainsäädäntö velvoittaa kuntia, hyvinvointialueita sekä muita alueen toimijoita toimimaan yhteistyössä sekä tukemaan toisiaan asiantutemuksellaan. Kunnan laaja tehtäväkenttä antaa monipuolisen alustan, jossa asukkaalle hyvinvointia edistetään monella tavalla. Kaikki kunnan palvelut vaikuttavat suoraan tai välillisesti kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin mahdollistaen osaltaan eheän ja hyvän elämän.

Vihdissä on luotu laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2021-2025, jonka ikäkausiryhmittäin asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat kunnassa tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Kunnan laajaan hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan sisältyvät mm. lakisääteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä ehkäisevä mielenterveys- ja päihdesuunnitelma. Sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman että ehkäisevän mielenterveys- ja päihdesuunnitelman koonnista on aiemman lainsäädännön mukaisesti vastannut perusturvayhtymä Karviainen. Lakimuutosten vuoksi molemmat suunnitelmat tullaan päivittämään syksyn 2023 aikana. Laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman etenemistä ja tavoitteiden toteutumista raportoidaan vuosittain toimielimille hyvinvointiraportin muodossa.

Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen (HYTE) johtamisesta vastaa kunnassa sivistys- ja hyvinvointijohtaja. Hyte-työn koordinaattorirakenteita on kehitetty vuoden 2023 aikana ja tarkoituksena on vakiinnuttaa ja ankkuroida Hyte-työn koordinaattorirakenteet osaksi Vihdin kunnan organisaatiota. Hyte -koordinaattorirakenteiden kehittämistä edesauttoi vuoden 2023 alussa perustettu hyvinvointikoordinaattorin määräaikainen tehtävä, johon kuuluu hyte -koordinaation lisäksi ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön sekä Lapsiystävällinen kunta -toiminnan koordinaatio. Yhdyspintatyö Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sekä muiden alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa kuuluu tehtävään.

Vihdin kunta valittiin keväällä 2021 mukaan UNICEF Lapsiystävällinen kunta –kehittämistyöhön. Ohjatun ja systemaattisen kehittämistyön avulla kunnassa voidaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat mahdollisimman hyvin jokaisen vihtiläisen lapsen arjessa. Lapsuus on poikkeuksellinen ja ainutlaatuinen jakso ihmisen elämässä. Varhaisvuosien pohjalle rakentuu sekä yksilön että koko yhteiskunnan tulevaisuus.

Kuntien päätöksenteossa tehdään suurin osa päätöksistä, jotka vaikuttavat merkittävästi kunnan lapsien oikeuksien toteutumiseen ja hyvinvoinnin tilaan.

Lapsiystävällinen kunta -malli on Suomen UNICEF:in kunnille tarjoama kokonaisuus, joka auttaa kuntia tekemään lasten kannalta oikeita ratkaisuja niin kunnan hallinnossa kuin lasten arjen palveluissa. Suurin osa suomalaisten lasten ja nuorten arkeen vaikuttavista päätöksistä tehdään nimenomaan kunnissa. Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja UNICEF:in kansainväliseen Child Friendly Cities -malliin.

Jotta Lapsiystävällinen kunta -mallin mukainen kehittämistyö voi toteutua kunnassa onnistuneesti, UNICEF edellyttää kunnalta nimettyä koordinaattoria, selkeää viestintää sekä poikkihallinnollista koordinaatiota. UNICEF hyväksyi Vihdin Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman, jonka operatiivinen toteuttaminen alkoi kesällä 2023. Seuraavan kerran etenemistä kohti asetettuja tavoitteita arvioidaan keväällä 2024.

Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö on systemaattista, monialaista ja koordinoitua verkostotyötä, joka tähtää alkoholin, tupakka- ja nikotiiniainesten sekä huumeiden käytön ehkäisemiseen ja vähenemiseen sekä mielen hyvinvoinnin tukemiseen. Lisäksi se ehkäisee ongelmallista rahapelaamista. Laadukas työ vaatii selkeää ja koordinoitua viestintää. Syksyllä 2023 perustetun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen viestintäryhmän yhtenä keskeisenä tehtävänä on pitää kaikkia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemoja esillä. Viestintäryhmä järjestää syksyllä 2023 yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa valtuustoaloitteesta lähtöisin olevan viestintäkampanjan, jonka kärkenä on lasten ja nuorten päihteettömyyden tukeminen.

Nuorisopalvelut

Nuorisolaissa säädetään nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista. Laki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan kuuluvan kunnan vastuunalaisiin tehtäviin. Kunnan rooli on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Lain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Kunnallinen nuorisotyö pyrkii vastaamaan kohdennetusti nuorten tarpeisiin, joita voidaan arvioida esimerkiksi Kouluterveyskyselyn tulosten, erilaisten nuorille suunnattujen kyselyjen ja monialaisten verkostojen tuottaman tilannekuvan perusteella. Vuonna 2020 alkanut koronapandemia ja siitä seuranneet rajoitustoimenpiteet ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten hyvinvointiin. Varsinkin heikoimmassa asemassa olevien nuorten jälkihoitoon on kiinnitettävä huomiota. Vuoden 2023 Kouluterveyskyselyn mukaan vihtiläisistä 8.- ja 9.-luokkalaisista nuorista 18,6 % kokee vaikeaa ahdistusta. Samasta ryhmästä 27,2 % kokee terveydentilansa huonoksi. Koulukiusattuna tästä ryhmästä on 12,5 %, joka on lähes tuplasti enemmän kuin vuoden 2021 kyselyssä.

Vihdin nuorisopalvelujen tehtävänä on järjestää turvallista, osallistavaa ja laadukasta toimintaa vihtiläisille nuorille. Vihdin nuorisopalvelut jaetaan avoimeen nuorisotyöhön ja erityisnuorisotyöhön. Avoimen nuorisotyön palveluvalikoimaan kuuluvat mm. nuorisotilatoiminta, liikkuva paikkariippumaton nuorisotyö,

erilaiset tapahtumat sekä pienryhmien ohjaaminen. Erityisnuorisotyön pääasiallinen tehtävä on toteuttaa palveluohjauksellista etsivää nuorisotyötä tukien opintojen, työelämän tai muiden tarvitsemiensa palvelujen ulkopuolelle jääneitä nuoria. Avoimen nuorisotyön ja erityisnuorisotyön yhteinen työmuoto on koulu- ja oppilaitosnuorisotyö, jota on kehitetty suurelta osin hankemuotoisena noin kahden vuoden ajan. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön tavoitteena on ohjata ja tukea oppilaita ja opiskelijoita esimerkiksi elämönhallintaan, koulunkäyntiin tai opiskeluun, vapaa-aikaan ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi Vihdin, Lohjan ja Karkkilan alueella toimii Ankkuri-tiimi, jossa työskentelee erityisnuorisotyöntekijä, poliisi, sosiaalityöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Ankkuritiimin tapaamiseen ohjaututaan yleensä rikosilmoituksen tai lastensuojeluilmoituksen kautta. Tapaaminen järjestetään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja sen tarkoituksena on tarjota perheelle tukea ja tarvittaessa ohjata avun piiriin.

Vihdin nuorisopalvelujen toiminnan suunnittelua, kehittämistä ja järjestämistä ohjaa lainsäädännön, Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman ja nuorten tarpeen lisäksi Vihdin kunnan strategia ja muut kuntatason ohjelmat. Vihdissä on nuorten näkökulmasta pitkät välimatkat ja kaikille pienille taajamille ei kulje aktiivista joukkoliikennettä. Nuorisopalveluiden toiminnan näkökulmasta huomionarvoista onkin palveluiden saavutettavuus. Saavutettavuuden lisääminen on strateginen toimenpide ja pohjaa kuntastrategian tavoitteeseen lisätä kuntalaisten tyytyväisyyttä asuinkuntaan. Nuorisopalveluissa saavutettavuutta parannetaan ottamalla käyttöön uusi Nuorten Vihti –auto, joka toimii liikkuvana nuorisotilana ja vie palvelua kahden kiinteän nuorisotilan lisäksi pienempiin taajamiin. Vuonna 2024 auton käyttöä pilotoidaan ja toiminnalle luodaan rakenteet. Lisäksi saavutettavuutta parannetaan kehittämällä koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä Aluehallintoviraston rahoittamassa hankkeessa, joka toteutuu ajalla 1/2023 – 10/2024. Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö tavoittaa hyvin kohderyhmää ja tuo palvelun nuorten luo. Hankkeen kolme kärkitavoitetta ovat pandemian aikaisten rajoitustoimien negatiivisten vaikutusten torjuminen, Ukrainasta Vihtiin sotaa paenneiden nuorten kotoutumisen edistäminen sekä nuorten kokemaan seksuaaliseen häirintään puuttuminen.

Nuorisopalveluiden henkilöstöresurssiin esitetään yhden nuoriso-ohjaajan henkilötyövuoden lisäystä. Palveluvalikoiman laajentuminen, etenkin koulu- ja oppilaitosnuorisotyön toiminnan voimakas kasvu kolmen viimeisen vuoden aikana, on lisännyt tarvetta toiminnan koordinointiin. Nuorisotyötä toteutetaan useissa toimipisteissä, työtiimin eri jäsenten toimesta. Sisältöjä suunnitellaan, aikataulutetaan ja toteutetaan koulujen ja oppilaitosten aikataulujen mukaisesti laajan verkoston kanssa toimintaa yhteen sovittaen. Tällä hetkellä toiminnan koordinaatio on kaksi lisähenkilötyövuotta mahdollistavan hankeavustuksen varassa ja uhkana on, että avustuksen jälkeen toimintaa joudutaan laajamittaisesti supistamaan. Lisäksi Nuorten Vihti – auton käyttöönotto tarkoittaa käytännössä kolmannen, liikkuvan nuorisotilan avaamista. Henkilöstöresurssin lisääminen on linjassa myös kuntastrategian hyvinvoivan henkilöstön tavoitteen kanssa, koska riittävä henkilöstöresursointi luo paremmat edellytykset työntekijöiden työhyvinvoinnille ja pitovoimalle.

3.5.2 Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden tulosalue

(sis + ulk)	TP 2022	MTA 2023	TAE 2023	LTK 2024	KJ 2024	KH 2024	TA 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT	103 387	73 500	74 000	68 500					
TOIMINTAKULUT	-2 884 507	-2 960 530	-2 969 891	-3 070 506					
TOIMINTAKATE	-2 781 120	-2 887 030	-2 895 891	-3 002 006					

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Vihdin kunnankirjasto palvelee pääkirjastossa, Kirkonkylän kirjastossa ja kirjastoautossa. Kirjastojen laajat aukioloajat lisäävät tilojen käyttöastetta ja mahdollistavat esimerkiksi etätyöskentelyn ja kokous- ja tapahtumakäytön. Kirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä ja kirjastotoiminta tukee laajasti kuntalaisten hyvinvointia. Kehittyvän e-aineiston ja verkkosisällön myötä toiminta tukee kunnan digitalisaatiota. Vihdin kunta liittyy mukaan uonna 2024 avautuvaan kuntien yhteiseen e-kirjastoon, joka varmistaa tasa-arvoiset ja laadukkaat e-kirjastopalvelut kunnan asukkaille. Kirjasto toimii lukemisen edistämisen, mediakasvatuksen ja elinikäisen oppimisen keskuksena. Laajaa ja aktiivista yhteistyötä toteutetaan muun muassa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen, sekä 3. sektorin toimijoiden kanssa. Vihdin kunnan kirjastoautopalvelun jatkon tarkastelu suoritetaan kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti vuonna 2024. Kirjastoautopalvelun jatkaminen vaatii investoinnin uuteen kirjastoautoon.

Historia on elävää ja ympäröi meitä kaikkia. Kulttuuriperintö tuo merkityksellisyyttä, syvyyttä ja perspektiiviä sekä Vihtiin että koko maailmaan. Vihdin museo on paikallisen kulttuuriperinnön asiantuntija, museopalveluiden tuottaja, toimialansa kehittäjä ja viranomainen. Museon tehtävistä säädetään museoista annetusta laissa ja asetuksessa (314/2019). Vihdin museopalvelut tarjoaa uusia malleja ja työkaluja kulttuuriperinnön vapaampaan ja monipuolisempaan käyttöön. Kehitämme jatkuvasti uusia digitaalisia palveluita, yhteistyön tapoja sekä asiakaskokemusten että kuntaorganisaation tavoitteiden valossa. Avaamme osaamisemme yhteiskunnan käyttöön, paikallisen päätöksenteon tueksi ja otamme rohkeasti kantaa alammme liittyviin yhteiskunnallisiin aiheisiin. Työmme vahvistaa kestävää kehitystä ja yhteistä hyvinvointia. Innostamme kuntalaisia kokemaan vihtiläisen kulttuuriperinnön omakseen ja osallistumaan yhdessä siitä huolehtimiseen.

Kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kunta tukee vuosittain kumppanuussopimuksella sovitulla taloudellisella avustuksella, sekä osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Musiikkiopistopalveluita ostetaan lisäksi Lohjan kaupungilta. Vapaata sivistystyötä alueella tarjoaa Hiiden Opisto, jonka toimintaa tuotetaan kuntasopimuksella yhteistyössä Siuntion ja Lohjan kaupungin kanssa. Vuonna 2023 Vihdin kunta tuki kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 45.000

eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa. Kulttuuripalvelut pitää yllä valtakunnallisesti arvostettua, laadukasta kotimaista taidetta ilmaiseksi kuntalaisille esittelevän, taidegalleria Galleria Pictorin toimintaa. Taide- ja tapahtumatuotantoa toteutetaan yhteistyössä paikallisten luovien alojen toimijoiden, yhdistysten ja yritysten kanssa.

Toiminnan ja talouden kannalta yleisten kulttuuripalveluiden suurimmat ponnistukset vuodelle 2024 ovat Kirkkoniemen vanhan koulukiinteistön muuttaminen ja toiminnan kehittäminen aluetta monipuolisesti palvelevaksi kulttuuri- ja tapahtumakeskukseksi, sekä kulttuurikasvatussuunnitelman jalkauttaminen. Kulttuurikasvatussuunnitelma tuo laadukkaat kulttuuri- ja taidekokemukset osaksi jokaisen vihtiläisen lapsen arkea. Laajamittainen kunnan kulttuuritoiminnan ja kulttuurikeskuksen kehittäminen vaativat henkilöstöresursseihin panostamista.

Kulttuuripalveluiden toiminnan ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen tuottamista ja kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestävä toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit. Suurin haaste kulttuuripalveluiden tuottamiselle ja kehittymiselle Vihdin kunnassa on valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennevertailun mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle puolet koko maan keskiarvosta ja vain noin kolmannes Uudenmaan kuntien tasosta.

Kirjaston tunnusluvut	TP2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TOT 6/2023	LTK 2024
Lainat	443 844	453 023	525 120	550 000	282 798	550 000
Lainat / asukas	15	15	18	19	10	19
Kävijämäärä	343 655	303 906	392 594	400 000	218 518	400 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	51,79	51,87	53,09	54,84	27,99	57,13
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	30,55	32,06	32,34	33,38	17,41	34,44
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	3,4	3,35	2,93	2,92	2,9	3,05
Nettomenot €/laina (ulk.)	2,01	2,07	1,78	1,78	1,8	1,84

Huom! Lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

Museon tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA2023	TOT 6/2023	LTK 2024
Näyttelyjen määrä	3	4	2	3	2	3
Kävijämäärä	2 599	2 504	1 593	6 000	3 264	6 500
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	8,6	8,8	11,29	12,78	6,41	13,69
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,43	3,55	3,67	4,35	2,19	4,66
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	96,47	102,75	205,25	62,38	57,52	61,79
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	38,47	41,49	66,64	21,24	19,66	21,03

